

Incorporation in Verbal Compounds of Persian: A Morphological, Syntactic or Morpho-syntactic Process?

Mousa Ghonchehpour*

Associate Professor of Linguistics,
Department of Language and Literature,
Farhangian University, Tehran, Iran

Abstract

This article studies 8,579 verbal compound words in contemporary Persian, focusing on the role of the incorporation process in their formation. The data revealed that this productive category was created through the incorporation of arguments, adjuncts, and syntactic phrases with the verbal stem. The non-head constituents of verbal compounds can function as subjects, direct objects, indirect objects, adverbs, adjectives, pronouns, objects along with the subjects, noun phrases, adjective phrases and adverb phrases. The tree diagrams of verbal compounds show that the movement of constituents based on syntactic incorporation in Persian deviates from head movement constraint, empty category, and projection principles. Moreover, non-referentiality of non-head constituents, head-final feature of verbal compounds contrary to syntactic phrases, opacity of verbal compounds, valence-changing of verb while passing from D-structure into S-structure, economic principle, formation of the whole meaning, and multi-incorporation are the reasons indicating that morphological

- The present article is extracted from the fourth chapter of the author's doctoral dissertation supervised by the esteemed professor Dr. Mohammad Dabirmoghaddam.

*Corresponding Author: m.ghonchehpour@cfu.ac.ir

How to Cite: Ghonchehpour, M. (2025). Incorporation in Verbal Compounds of Persian: A Morphological, Syntactic or Morpho-syntactic Process?. *Language Science*, 12(21), 231-266. doi: [10.22054/ls.2025.80695.1669](https://doi.org/10.22054/ls.2025.80695.1669).

incorporation plays a role in forming verbal compounds in Persian. In this approach, verbal compounds are formed without syntactic transformation constraints and with directly combining constituents. Other pieces of evidence namely the referentiality of non-head constituents, head-initial verbal compounds, phrasal verbal compounds, extendable verbal compounds, and coordination indicate that syntactic incorporation also contributes to the formation of verbal compounds. In general, the study concludes that neither morphological nor syntactic incorporations alone play a role in forming verbal compounds, but the pseudo-incorporation actively forms this productive category in Persian.

1. Introduction

In compounding studies, two types of compounding are discussed: verbal and non-verbal. Verbal compounds are formed by incorporating elements such as subjects, adjuncts, adjectives, and syntactic phrases into a verb-derived structure, where the verb serves as the syntactic head. In non-verbal compounds, the verb is either absent or not the syntactic head. Various approaches exist regarding the role of incorporation in verbal compounding. Some linguists, such as Baker (1988) and Brunelli (2003), argue that compounding arises through syntactic movement and requires a syntactic phrase. Others, like Rosen (1989) and Ackema & Neeleman (2004, 2007), view compounding as a morphological and lexical process where elements are combined directly without head movement. A third approach, semantic/quasi-incorporation (Van Geenhoven, 2002), posits that compounding occurs in syntax without head movement. Since no prior research has adopted this perspective, this study examines Persian verbal compounds through the lens of incorporation, aiming to identify and analyze the involved processes (syntactic, morphological, or semantic).

2. Literature Review

2.1. Studies by Iranian Linguists

This section reviews works by Dabir-Moghaddam (1997), Karimi-Doostan (1997), Arkan (2006), Shaghaghi (2007), and Mansouri (2007). Dabir-Moghaddam analyzes incorporation under the term *compound verbs*, distinguishing between compounding and incorporation as word-formation processes with varying productivity. Karimi-Doostan defines Persian compound verbs as non-verbal elements (nouns, adjectives, adverbs, prepositional phrases) combined with light verbs, and appearing idiomatically and compositionally. Arkan views incorporation as the attachment of an internal argument to a transitive verb. Shaghaghi defines it as placing a verb's argument adjacent to it to form a new verb, categorizing expandable and non-expandable types. Mansouri classifies incorporation into certain subtypes, such as noun incorporation with simple verbs, compound verbs, prepositional phrases, and ditransitive clauses.

2.2. Studies by Non-Iranian Linguists

This section discusses Sapir (1911), Sadock (1980), Baker (1988), Gerdts (2001), Spencer (2000), and Anderson (2001). Sapir (1911) describes noun incorporation as a lexical process in Native American languages. Sadock (1980) argues that noun incorporation involves two stems, formed via bound morphemes and syntactic rules in polysynthetic languages. Baker (1988) treats it as the syntactic movement from direct object positions, adhering to the Empty Category Principle. Spencer (2000) claims that many valency-changing processes (e.g., incorporation) are lexical, conflicting with Baker's syntactic theory. Gerdts (2001) defines incorporation as combining a word with an element that becomes part of the noun stem. Anderson (2001) considers direct object incorporation with transitive verbs as true incorporation, viewing syntactic and lexical analyses as complementary.

3. Methodology

In this descriptive-analytical study, Persian verbal compound words were examined with respect to various approaches concerning their formation in the syntactic, morphological, or morpho-syntactic domains. Initially, the compounds were identified and classified based on their syntactic and semantic heads. Subsequently, the compounds were tested and analyzed using existing theories related to incorporation and compounding. Moreover, considering the syntactic and morphological evidence present in the structure of Persian verbal compounds, the study investigated which of the syntactic, morphological, or morpho-syntactic approaches plays the most significant role in their formation. Finally, through the analysis of the frequency and nature of the collected evidence, it was determined that Persian verbal compounds are predominantly shaped by morphological, syntactic, or a combination of both processes. This methodology allows for a more precise and comprehensive analysis of the mechanisms involved in the formation of verbal compounds.

4. Data on Persian Verbal Compounding

4.1. Morphological Role in Verbal Compounding

The analysis of Persian verbal compounds shows that, contrary to Baker's view (incorporation as head movement of direct objects), verbal compounds can incorporate subjects, adverbs, or adjectives. Syntactic approaches inadequately explain these cases, whereas morphological approaches allow direct merger of elements without constraints. In Persian, movement typically proceeds downward in the tree, violating Chomsky's Projection Principle. Non-head elements are often non-referential, and compounds are head-final. Idiomatic compounds lose their literal meaning, and multiple incorporation suggests that morphology has greater flexibility than syntax. Overall, Persian verbal compounding is primarily lexical and morphological.

4.2. Syntactic Role in Verbal Compounding

Syntax plays a role in some Persian compounds. For example, compounds like *xodā-dād* ‘god-given’ and *amir-dād* ‘amir-given’ contain referential non-heads (referring to specific entities), behaving like syntactic phrases, though such cases are rare. Compounds like *āzmude-kār* ‘experienced-worker’ and *šekaste-del* ‘broken-hearted’ feature initial heads, aligning with syntactic phrase structure. Prepositional phrases (e.g., *dīn- be- donyā- foruś*, ‘selling faith for worldly gain’) and expandable compounds (e.g., *mehmān-xāne-dār* ‘guesthouse-keeper’) demonstrate syntactic participation. Compounds like *dast-dovom-foruši* ‘second-hand-selling’ and *gol-o-bute-dār* ‘flower-and-shrub-having’ reveal syntactic rule application.

5. Discussion

Verbal compounding in Persian involves placing a non-verbal element adjacent to a verb-derived element such that the non-verbal element functions as the subject or adjunct of the verbal structure. Incorporation is the process of creating a single word through the movement of an element alongside the verbal head. These two processes share similarities in terms of their constituent elements. Verbal compounds such as *dandān-gir* ‘pliers’ and *āb-o-nān-dār* ‘water-and-bread-holder’ demonstrate that compounds are not solely formed from words but also from smaller units (roots, stems) and larger units (phrases).

There are ongoing morphological and syntactic debates regarding incorporation. The syntactic approach cannot adequately explain compounds like *mive-foruś* ‘fruit-seller’ or *dandān-gir*, because the movement of elements violates the Head Movement Constraint and the Projection Principle. Incorporation in Persian aligns more closely with Rosen’s (1989) model, in which the verb’s valency is reduced, as seen in examples such as *dom-boride* ‘tail-cut’ and *dahān-por-kon* ‘mouth-filler’.

However, the data indicate that the formation of verbal compounds is neither purely morphological nor purely syntactic but rather a

combination of both domains. The accepted semantic/quasi-incorporation approach supports the joint involvement of syntax and morphology in constructing verbal compounds. This approach can also explain structures involving syntactic phrase elements, such as *no-āmuz* 'new-learner' and *xod-āmuz* 'self-learner'

6. Conclusion

This study is significant because it provides a detailed and comprehensive examination of the formation processes of Persian verbal compounds and clarifies the simultaneous role of syntax and morphology in these structures. The findings show that Persian verbal compounds result from a complex interaction between morphological and syntactic processes. Key findings include the multifunctionality of the non-head element (a morphological feature) and the referentiality of the non-head element (a syntactic feature). Furthermore, this research emphasizes that the combined semantic/quasi-incorporation approach offers the best theoretical framework for analyzing Persian verbal compounds, as it can also account for more complex structures involving syntactic phrase elements. These results contribute substantially to the development of linguistic theories related to compounding and incorporation.

Keywords: Head Movement Constraint, Empty Category Principle, Projection Principle, referentiality, multiple incorporation.

انضمام در ترکیب فعلی زبان فارسی: فرایندی صرفی، نحوی یا صرفی - نحوی؟

موسی غنچه پور* دانشیار زبان‌شناسی گروه زبان و ادبیات، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

چکیده

در پژوهش حاضر، نمونه‌هایی از ۸۵۷۹ واژه مرکب فعلی در زبان فارسی معاصر با توجه به فرایند انضمام مطالعه شدند تا نقش این فرایند در ساخت آنها روشن شود. تحلیل داده‌ها نشان داد که این مقوله زایا از انضمام سازه‌های موضوع، افزوده و گروه نحوی با هسته برگرفته فعلی تشکیل می‌شود. سازه غیرهسته ترکیب فعلی می‌تواند فاعل، مفعول صریح، مفعول غیر صریح، قید، صفت، ضمیر، مفعول به همراه فاعل و گروه‌های نحوی اسمی، صفتی و حرف اضافه‌ای باشد. نمودارهای درختی ترکیب‌های فعلی مؤید آن است که حرکت سازه‌ها بر پایه انضمام نحوی در زبان فارسی از اصول محدودیت هسته، مقوله تهی و فرافکنی تخطی می‌کنند. علاوه بر این، ویژگی‌های غیرارجاعی سازه غیرهسته ترکیب‌های فعلی، هسته پایانی بودن ترکیب‌های فعلی برخلاف گروه‌های نحوی، ترکیب‌های فعلی تیره، تغییر ظرفیت فعل در گذر از ژ- ساخت به ر- ساخت، اصل اقتصاد واژگانی، ایجاد کل معنایی و انضمام چندگانه نیز، استدلال‌هایی هستند مبنی بر اینکه رویکرد انضمام صرفی ساخت ترکیب‌های فعلی را رقم می‌زند. این رویکرد بدون محدودیت‌های نحوی گشتاری و از طریق کنار هم نهادن سازه‌ها به طور مستقیم ترکیب‌های فعلی را شکل می‌دهد. شواهد و استدلال‌های دیگری نظیر ارجاعی بودن سازه غیرهسته ترکیب فعلی، ترکیب‌های فعلی هسته آغازین، ترکیب‌های فعلی گروهی، ترکیب‌های فعلی گسترش‌پذیر و همپایگی مؤید نقش انضمام نحوی در ساخت ترکیب‌های فعلی هستند. به طور کلی، یافته‌ها بیانگر آن است که هیچ کدام از فرایندهای انضمام صرفی و نحوی به تنهایی ساخت ترکیب فعلی را رقم نمی‌زند، بلکه انضمام معنایی (یا شبه انضمام) رویکرد فعال در ساخت این مقوله زایا در زبان فارسی است.

واژه‌های کلیدی: اصل محدودیت هسته، اصل مقوله تهی، اصل فرافکنی، ارجاعی، انضمام چندگانه.

- مقاله حاضر برگرفته از فصل چهارم رساله دکتری نگارنده، به راهنمایی استاد محترم جناب آقای دکتر محمد دبیرمقدم است.

* نویسنده مسئول: m.ghonchepour@cfu.ac.ir

۱. مقدمه

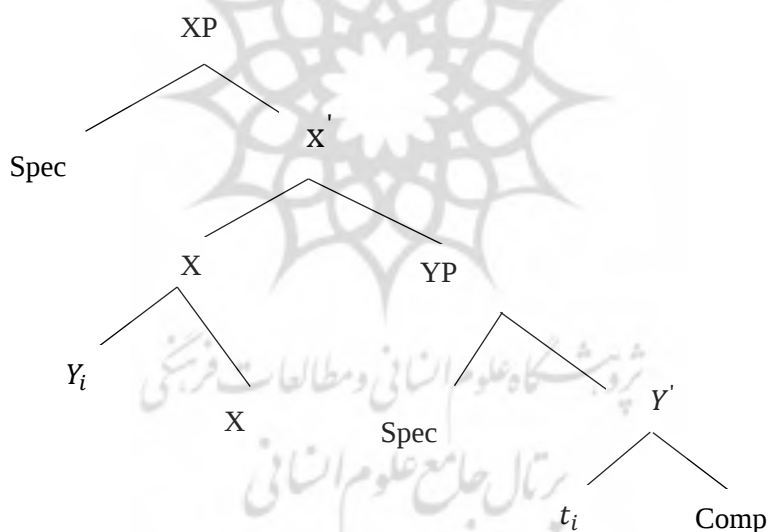
در حدود ۱۰۰ سال پیش، ساپیر^۱ (1911) انضمام^۲ اسم را ترکیب ستاک اسم با فعل و تشکیل ستاک فعلی جدید می‌داند. در واقع، این تعریف عکس‌العملی بود به تعریف کروبر^۳ (1909) که انضمام را ترکیب مفعول و گزاره جمله و تشکیل واژه جدید می‌داند. این دو دیدگاه در دهه‌های بعد به دو رویکرد صرفی و نحوی در مورد ماهیت انضمام منجر شد و انضمام اسم به انضمام موضوع بسط پیدا کرد. انضمام در تعبیر محدودتر و فنی را بیکر^۴ (1988) مطرح ساخته و آن را حرکت هسته گروه به سمت هسته گروه دیگری که در نمودارهای درختی بالاتر از آن واقع است تلقی می‌کند. به عبارت دیگر، انضمام اشتقاق نحوی است که از افزوده شدن یک هسته واژگانی به هسته واژگانی دیگر شکل می‌گیرد. این فرایند در نحو شکل می‌گیرد و حرکت هسته این محدودیت را دارد که نباید از اصل مقوله تهی^۵ چامسکی^۶ (1981) تخطی کند، زیرا این محدودیت مانع حرکت از جایگاهی به جز متمم می‌شود. ارجاعی بودن اسم منضم شده و زایایی این فرایند استدلال‌هایی اند که وی برای نحوی بودن انضمام ارائه می‌دهد.

در مطالعات انجام شده در مورد ترکیب، به دو نوع ترکیب فعلی و غیرفعلی اشاره شده است. ترکیب فعلی به ساخت‌هایی گفته می‌شود که از انضمام سازه‌های موضوع، افزوده^۷، صفت و گروه نحوی به سازه برگرفته از فعل ایجاد می‌شوند. هسته نحوی ترکیب فعلی، سازه برگرفته از فعل است و مقوله نحوی ترکیب را تعیین می‌نماید. در ترکیب‌های غیرفعلی، فعل یا سازه برگرفته فعلی در ساختار ترکیب وجود ندارد یا اینکه وجود دارد، اما هسته نحوی ترکیب نیست.

-
1. Sapir, E.
 2. incorporation
 3. Kroeber, A.
 4. Baker, M.
 5. Empty Category Principle
 6. Chomsky, N.
 7. adjunct

در مورد نقش انضمام در شکل‌گیری ترکیب فعلی رویکردهای متفاوتی ارائه شده است. زبان‌شناسانی همچون سیداک^۱ (۱۹۸۰)، راپر و زیگل^۲ (۱۹۷۸)، بیکر (۱۹۸۸) و برونلی^۳ (۲۰۰۳) بر این باورند که ترکیب از طریق حرکت نحوی و در حوزه نحو شکل می‌گیرد. در این رویکرد، حرکت آلفا^۴ هسته نحوی را در کنار هسته دیگری قرار می‌دهد و وجود گروه نحوی الزامی است تا هسته آن به سمت هسته فعلی حرکت کند. این زبان‌شناسان، نمودار ۱ را برای ساخت واژه مرکب فعلی از طریق رویکرد نحوی و حرکت هسته‌به‌هسته نشان می‌دهند. در این فرایند YP متمم نحوی هسته X است و هسته این گروه یعنی Y به هسته بالاتر از خود، یعنی X منضم می‌شود (در این نمودار X و Y می‌توانند به جای هسته گروه‌های متفاوت قرار گیرند).

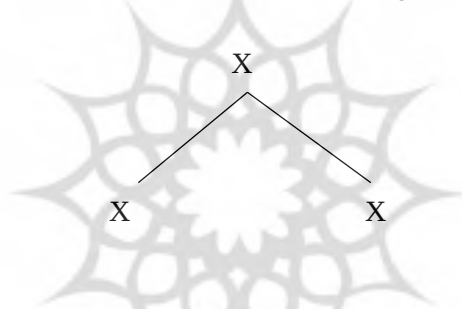
نمودار ۱. نمودار درختی ساخت واژه مرکب از طریق فرایند انضمام نحوی بیکر (۱۹۸۸)

1. Sadock, J. M.
2. Roeper, T., & Siegel, M. E. A.
3. Brunelli, M.
4. move α

میتون^۱ (1984)، سلکریک^۲ (1986)، دی شولو و ویلیامز^۳ (1987)، روزن^۴ (1989)، اندرسون^۵ (2001) و آکما و نیل من^۶ (2004; 2007) بر این باورند که حوزه صرف و نحو دو حوزه جداگانه‌اند و ترکیب در حوزه صرف شکل می‌گیرد. در این رویکرد، انضمام فرایندی واژگانی است که در آن ساختار موضوعی فعل از طریق ارتباط اسم منضم شده به نقش تتایی^۷ اعطاشده از سوی فعل شکل می‌گیرد. در رویکرد صرفی (واژگانی) مستقیماً سازه‌های ترکیب فعلی در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند و نیازی به حرکت هسته نحوی نیست. نمودار ۲ نحوه ساخت ترکیب فعلی را در رویکرد صرفی نشان می‌دهد.

نمودار ۲. نمودار درختی ساخت واژه مرکب از طریق رویکرد انضمام واژگانی

در رویکرد صرفی واژه‌ها توسط حوزه صرف تولید می‌شوند و سپس، در درون حوزه نحو قرار می‌گیرند (Ackema & Neleman, 2004: 18). به عبارت دیگر، حوزه نحو شامل دو حوزه نحو گروهی^۸ و نحو واژه^۹ است و نحو واژه در درون حوزه نحو گروهی واقع است. دو رویکرد نحوی و صرفی دیدگاه‌های متفاوتی در مورد سازه غیرهسته ترکیب ارائه می‌دهند. در رویکرد نحوی، سازه غیرهسته ترکیب نمی‌تواند فاعل، افزوده و مفعول

1. Mithun, M.
2. Selkirk, E.
3. Di Sciullo, A. M., & Williams, E.
4. Rosen, S.
5. Anderson, S. R.
6. Ackema, P., & Neleman, E.
7. thematic role
8. phrasal syntax
9. word syntax

حرف اضافه باشد، زیرا آنها جزیره^۱ هستند و نمی توان عنصری را از درون جزیره به خارج از آن حرکت داد (Padrosa, 2007: 15) و اگر این حرکت صورت پذیرد، تخطی از اصل مقوله تهی خواهد بود. اما در رویکرد صرفی، هیچ محدودیتی برای سازه غیرهسته در ترکیب فعلی وجود ندارد، زیرا سازه های فوق مستقیماً با هسته فعلی ادغام می شوند.

در مقابل این دو رویکرد، زبان شناسانی همچون وان گین هاون^۲ (1998; 2002) و ماسام^۳ (2001) انضمام معنایی^۴/شبه انضمام^۵ را مطرح می سازند. در این رویکرد ساخت های انضمامی در نحو تولید می شوند، اما از حرکت هسته استفاده نمی شود، بلکه به جای آن، ریشه اسمی و ریشه فعلی در نحو ترکیب می شوند و یا اینکه گروه نحوی در جایگاه مشخصگر^۶ گروه فعلی قرار می گیرد و به این ترتیب، ساخت به دست آمده از محدودیت حرکت هسته و تسلط سازه ای^۷ نیز تخطی نکرده است. از آنجا که انضمام معنایی از اشتقاق در پایه برای تولید ساخت انضمامی استفاده می کند، ردی در جایگاه مفعول قرار نمی گیرد.

فرایند انضمام، مورد توجه زبان شناسانی با رویکردهای متفاوت قرار گرفته است. مشخصه اصلی این فرایند که سبب جلب توجه زبان شناسان شده، واقع شدن در مرز حوزه های صرف و نحو است. این ویژگی موجب شده که بیکر (1988) آن را پدیده ای نحوی تلقی کرده و با رویکردی نحو گرایانه به تحلیل آن بپردازد؛ روزن (1989) آن را پدیده ای واژگانی ببیند و تبیینی صرفی از آن ارائه نماید و وان گین هاون (2002) آن را فرایندی معنایی قلمداد کند. برخی از زبان شناسان و دستورنویسان ایرانی نیز، به مقوله ترکیب توجه داشته و تحقیقات جامعی در این خصوص انجام داده اند (Tabataba'i, 2004; Sadeghi, 2005; Khabbaz, 2007)، اما در این آثار به فرایند تشکیل ترکیب فعلی در زبان فارسی از منظر انضمام توجهی نشده است. به همین سبب، پژوهش حاضر

1. island

2. van Geenhoven, V.

3. Massam, D.

4. semantic incorporation

5. pseudo-incorporation

6. specifier

7. constituent command

درصد است که ترکیب‌های فعلی زبان فارسی را از این منظر مطالعه کند و با بررسی نحوه ساخت کلمات مرکب فعلی زبان فارسی، فرایند یا فرایندهای دخیل در تشکیل آنها را مشخص نموده و در صورت مشارکت انضمام، همسبودن این فرایند با تحلیل نحوی، صرفی یا معنایی را تبیین نماید. به عبارت دیگر، ماهیت فرایند انضمام در تشکیل کلمات مرکب را ارزیابی کرده و روشن سازد که ترکیب فعلی در زبان فارسی فرایند انضمام واژگانی، معنایی و یا نحوی است. همچنین، حوزه یا حوزه‌های زبانی (صرفی یا نحوی) دخیل در ساخت ترکیب فعلی به عنوان نوعی ساخت انضمامی را در دستور زبان مشخص نماید.

۲. پیشینه پژوهش

در این بخش مطالعات زبان‌شناسان ایرانی و غیر ایرانی درباره ترکیب و انضمام به ترتیب ارائه می‌شود.

۱-۲. مطالعات زبان‌شناسان ایرانی

در این زیربخش به پژوهش‌های دبیرمقدم (۱۳۷۶)، کریمی‌دوستان^۱ (۱۹۹۷)، ارکان (۱۳۸۵)، شقاقی (۱۳۸۶) و منصوری (۱۳۸۶) اشاره خواهد شد.

دبیرمقدم (۱۳۷۶: ۱۹-۲۳) انضمام را با عنوان فعل مرکب بررسی می‌کند و دو فرایند ترکیب و انضمام را با درجات زیایی^۲ متفاوت در واژه‌سازی دخیل می‌داند. از نظر وی، فعل‌های مرکب متشکل از دو جزء غیرفعلی و فعلی‌اند و از طریق فرایند ترکیب ساخته می‌شوند. علاوه بر این، در زبان فارسی انضمام مفعول صریح وجود دارد. به عبارت دیگر، مفعول صریح نشانه‌های دستوری وابسته به خود را از دست می‌دهد و به فعل منضم می‌شود. کریمی‌دوستان (۱۹۹۷: ۲۷۹) افعال مرکب فارسی را متشکل از عنصر غیرفعلی اسم، صفت، قید و گروه حرف اضافه‌ای به اضافه فعل سبک^۳ می‌داند که به دو صورت

1. Karimi-Doostan, G.

2. productivity

3. light verb

اصطلاحی^۱ و انباشتی^۲ یافت می‌شوند. وی تصریح می‌کند که افعال مرکب زبان فارسی از طریق انضمام نحوی بیکر (1988) شکل نمی‌گیرند، زیرا عنصر غیرفعلی هسته نیست.

ارکان (۱۳۸۵: ۹۶) انضمام را فرایندی می‌داند که در آن، اسمی که معمولاً موضوع درونی فعل متعدی است به فعل منضم می‌شود تا یک واحد واژگانی انضمامی را که معنای مشخص دارد، خلق کند؛ مشروط بر اینکه فعل دارای معنای انباشتی و عنصر اسمی، فاقد هرگونه وابسته دستوری و وصفی باشد. وی بر این باور است که در زبان فارسی موضوع فاعل و عناصر غیرموضوع مانند قیود نیز، به فعل منضم می‌شوند و ترکیب انضمامی را به وجود می‌آورند. شقاقی (۱۳۸۶: ۴-۲۲) انضمام را قرار گرفتن یکی از موضوع‌های فعل در کنار آن و ساختن فعلی جدید می‌داند. علاوه بر این، وی افعال مرکب ترکیبی را به انواع قابل گسترش^۳ و غیرقابل گسترش^۴ تقسیم می‌کند و بر این باور است که می‌توان عنصر «را»، نشانه جمع «ها» و پسوند ضمیری غیرفعلی (ضمیر پی‌بستی) را به جزء غیرفعلی (اسم) در فعل مرکب انضمامی افزود. در این صورت، ساخت مزبور انضمامی تلقی نمی‌شود. از طرف دیگر، عنصر غیرفعلی در فعل مرکب ترکیبی، به‌جز در مواردی معدود، با نشانه‌های فوق به کار نمی‌رود. در افعال مرکب ترکیبی قابل گسترش، هسته اسمی می‌تواند وابسته صفتی داشته باشد و این وابسته صفتی به شکل قید هم قبل از فعل می‌آید.

منصوری (۱۳۸۶: ۱۲۵) تصریح می‌کند که هیچ‌کدام از رویکردهای نحوی و واژگانی نمی‌تواند انضمام را در زبان فارسی توجیه کند. وی انضمام را به انواع انضمام اسمی مفعول با فعل ساده مانند «مشق نوشت»، انضمام اسم با فعل مرکب نظیر «زمین شخم زدن»، انضمام اسم به اضافه گروه حرف اضافه به اضافه فعل مرکب (ساده) مانند «توپ به هوا پرتاب کرد»، انضمام اسم در جمله دومفعولی نظیر «ستم کرده» و انضمام گروه حرف اضافه‌ای مانند «با کفش خوابیدن» دسته‌بندی می‌کند.

-
1. idiomatic
 2. compositional
 3. expandable
 4. non- expandable

۲-۲. مطالعات زبان‌شناسان غیرایرانی

در این زیربخش به مطالعات ساپیر (1911)، سیداک (1980)، بیکر (1988)، گرتس^۱ (2001)، اسپنسر^۲ (2000) و اندرسون (2001) اشاره می‌شود.

ساپیر (1911) انضمام اسم را در زبان‌های بومیان آمریکا مطالعه و آن را ترکیبی واژگانی محسوب می‌کند که در واژگان شکل می‌گیرد. وی قائل به دو رویکرد متفاوت واژگانی و نحوی در مورد فرایند انضمام همچون کروبر (1909) نیست و ساختوازی بودن این فرایند را به دلیل پیوند دو سازه مستقل اسم و فعل و تشکیل یک واحد واژگانی می‌داند. سیداک (1980) نحوه تشکیل و حوزه ساخت ساختارهای انضمامی را در زبان‌های «اسکیمو-آلوت^۳» و «واکاشان^۴» بررسی می‌کند. از نظر وی، به لحاظ صرفی، انضمام اسم شامل دو ستاک^۵ می‌شود که هر کدام از آنها در اصل یک مدخل واژگانی هستند، اما در این زبان‌ها که زبان‌های بساوندی^۶ هستند، این ساختارها اشتقاقی‌اند و از طریق افزوده شدن یکی از وندهای مقید به ستاک حاصل می‌شوند. علاوه بر این، انضمام اسم در این زبان‌ها از طریق قواعدی نحوی صورت می‌گیرد که شاهی بر ساختوازی نبودن انضمام است.

بیکر (1988) رویکرد نحوی انضمام را در زبان «موهاک^۷» بررسی می‌کند. در این رویکرد، اسم واژگانی از «جایگاه موضوع^۸» حرکت می‌کند تا به فعل حاکم متصل شود. از نظر وی، در زبان موهاک گروه‌های اسمی در جایگاه موضوع قرار ندارند و فقط به صورت افزوده ظاهر می‌شوند. وی انضمام را حرکتی نحوی می‌داند که نه بر فرافکنی‌های بیشینه نحوی^۹، بلکه بر مقوله‌های واژگانی عمل می‌کند. این فرایند فقط از جایگاه مفعول مستقیم امکان‌پذیر است و از جایگاه‌های دیگر پذیرفتنی نیست، زیرا از اصل مقوله تهی تخطی می‌شود. اسپنسر (2000: 293) تصریح می‌کند که کاربرد نظریه بیکر برای مسائلی

-
1. Gerdts, D. B.
 2. Spencer, A.
 3. Aleut
 4. Wakashan
 5. stem
 6. polysynthetic
 7. Mohawk
 8. A-position
 9. maximal syntactic projection

مانند ترکیب که در حوزه تعامل صرف - نحو قرار دارند، روشن نیست و بسیاری از فرایندهای تغییر ظرفیت مانند انضمام اسم در بسیاری از زبان‌ها واژگانی‌اند و نحوی نیستند و با نظریه نحوی بیکر (1988) سازگاری ندارند.

گرتس (2001) انضمام را ترکیب یک واژه (مانند فعل یا حرف اضافه) با عنصر دیگری (نظیر اسم، ضمیر یا قید) می‌داند. از نظر وی، واژه منضم نمی‌شود و ستاک اسم منضم می‌شود و نشانه‌های تصریفی و حرف تعریف خود را از دست می‌دهد. علاوه بر این، اسم‌هایی که از طریق فرایند اسم‌سازی یا ترکیب به وجود می‌آیند، انضمام نیستند. اندرسون (2001: 1-12) انضمام را ویژگی طیف گسترده‌ای از زبان‌ها مانند موهاک و چوکچی^۱ می‌داند. وی انضمام مفعول مستقیم به فعل متعدی را نمونه واقعی انضمام می‌داند و بر این باور است که در بعضی زبان‌ها فاعل افعال نامفعولی و فاعل افعال غیرکنایی^۲ و نیز افزوده‌ها، نظیر افزوده ابزاری یا مکانی منضم می‌شوند. وی انضمام واژگانی را می‌پذیرد و بر این باور است که مواردی که تحلیل نحوی بیان می‌کند، از طریق تحلیل واژگانی نیز بیان می‌شوند.

دراپل^۳ (2020)، حرکت موضوع در انضمام را محدود دانسته و تصریح می‌کند که تنوع قابل ملاحظه‌ای در این مورد در زبان‌های ترکی^۴ و آلمانی^۵ دیده می‌شود. از نظر وی، شرط حرکت در انضمام، مجاورت^۶ موضوع و فعل است. کنتوویچ^۷ (2024) نیز، با بررسی انضمام در زبان چوکچی، آن را روشی برای دستوری‌شدگی^۸ تلقی می‌کند. همچنین، چن^۹ (2022) تصریح می‌کند که ریشه اسمی منضم شده معرفه نیست و ارتباط صرفی نزدیکی با فعل دارد. از نظر وی، ریشه اسمی به لحاظ معنایی فعل را توصیف می‌کند و مفعول صریح نیست.

1. Chuckchee
2. non-ergative
3. Driemel, I.
4. Turkish
5. German
6. adjacency
7. Kantarovich, J.
8. grammaticalization
9. Chen, C. F.

۳. داده‌های ترکیب فعلی در زبان فارسی

در این بخش، نمونه‌هایی از ترکیب‌های فعلی و ساختار آنها را ارائه و با انضمام نحوی بیکر (1988) مقایسه می‌کنیم تا روشن شود که آیا این فرایند در شکل‌دهی ترکیب‌های فعلی ایفای نقش می‌کند یا اینکه فرایند دیگری در تشکیل ترکیب‌های فعلی نقش آفرین است. به عبارت دیگر، از طریق نمونه‌ها، نمودارهای درختی و آزمون‌هایی که بر روی نمونه‌ها انجام می‌شود، روشن خواهیم ساخت که کدامیک از رویکردهای صرفی و یا نحوی می‌تواند فرایند ساخت ترکیب‌های فعلی در زبان فارسی را تبیین نماید.

۳-۱. نقش صرف در ترکیب فعلی

در این بخش، نمونه‌ها و استدلال‌هایی ذکر می‌شوند که مؤید مشارکت رویکرد صرفی در ساخت ترکیب‌های فعلی و جدایی دو حوزه صرف و نحو دستور زبان‌اند.

۳-۱-۱. چند نقشی و چند مقوله‌ای بودن سازه غیرهسته ترکیب‌های فعلی

بیکر (1988) انضمام را حرکت مفعول صریح به سمت هسته فعلی می‌داند، اما بررسی داده‌های ترکیب فعلی نشان می‌دهد که ترکیب فعلی زبان فارسی برخلاف نظر بیکر (1988)، از انضمام سازه‌های دیگری به جز مفعول صریح نیز ساخته می‌شود. به عبارت دیگر، سازه غیرهسته ترکیب‌های فعلی علاوه بر مفعول صریح می‌تواند در نقش‌های دیگری نیز ظاهر شود. رویکرد نحوی، هیچ توضیحی برای انضمام فاعل، مفعول صریح، مفعول غیر صریح، قید، صفت و گروه نحوی برای تولید ترکیب‌های فعلی فوق ندارد و هیچ‌یک از سازه‌ها نمی‌توانند از جایگاه خود حرکت کنند، زیرا در صورت حرکت از اصل مقوله تهی تخطی می‌شود و رد^۱ سازه حرکت داده شده، تحت حاکمیت مناسب^۲ قرار نمی‌گیرد. حال آنکه در رویکرد صرفی، هیچ محدودیتی برای انضمام مقوله‌های نحوی متفاوت و نقش‌های دستوری متفاوت برای سازه غیرهسته وجود ندارد و این رویکرد

1. trace

2. proper governor

می تواند با انضمام سازه های فوق به سازه برگرفته از فعل، ترکیب فعلی را شکل دهد. در اینجا به این نقش ها و مقوله ها و نمونه هایی از آنها اشاره می شود.

الف) نقش های دستوری

۱- فاعل: «دسترس» (ویژگی آنچه دست به آن برسد)، «شاه شناس» (شاه او را بشناسد)، «خدا آفرین» (خدا او را آفریده است).

۲- مفعول صریح: «گوشت خوار» (ویژگی آنکه گوشت (را) می خورد)، «خدا شناس» (خدا را می شناسد).

۳- فاعل و مفعول همچون «کولی غریب بند»، «آچار لوله گیر»، «خدا خیر داده»، «سیم خاردار». ترکیب های فوق نشان می دهند که سازه ها با نقش های متفاوت به عنوان سازه غیر هسته ترکیب فعلی به هسته برگرفته از فعل منضم می شوند و ترکیب فعلی را شکل می دهند.

۴- مفعول حرف اضافه: «جایگزین» (آنچه به جای چیزی قرار می گیرد)، «درویش بخشای» (بخشاینده مال به درویشان)، «تیردوز» (دوخته شده با تیر).

ب) مقوله های نحوی: مقوله های نحوی دو گروه مقوله های واژگانی و گروهی را در بر می گیرد.

۱. مقوله های واژگانی

۱-۱. قید

۱-۱-۱. قید مکان: «خاک نشین» (ساکن کره خاک)، «جاسازی» (قرار دادن چیزی در جای مورد نظر)؛

۱-۱-۲. قید زمان: «دیرجوش» (ویژگی آنکه دیر با دیگران رابطه برقرار می کند)، «همیشه دان»، «پیش خرید» (خرید چیزی قبل از موعد)، «دیرباب» (ویژگی آنچه دیر به دست می آید)؛

۱-۱-۳. قید کیفیت: «بدآمد» (ناخوش آیند و ناگوار واقع شدن امری)، «مشکل پسند» (ویژگی آنکه چیزی را به دشواری می پسندد)؛

۱-۱-۴. قید حالت: «آرام بند» (به آرامی در آسانسور را می بندد)، «روان نویس» (نرم و راحت می نویسد)؛

۱-۱-۵. قید مقدار: «نیکودان»، «پاک تراش» (کاملاً تراشیده شده)، «تمام باخته» (آنکه همه چیز خود را از دست داده است)؛

۱-۱-۶. قید تکرار: «دوباره دوز» (ویژگی آنچه دوبار دوخته می شود)، «باز پخت» (گرما دادن و خنک کردن مواد برای نرم کردن آنها یا کم کردن شکنندگی).

۱-۲. صفت: «خام خوار»، «دهاتی پسند» (موردپسند مردم روستا)، «خوش بده» (ویژگی آنکه بدهی خود را به موقع می پردازد).

۱-۳. اسم/ضمیر: «دیگرانندیش» (ویژگی آنکه اندیشه های متفاوت با عموم جامعه دارد)، «خود آموز»؛ «خداداده» (خدا داده است).

۲. مقوله های گروهی

۱-۲. گروه اسمی: «آب و نان دار» (پر درآمد)، «دست و پادار» (آنکه از عهده هر کاری بر می آید)، «دست و پاگیر» (مزاحم)، «رنگ و رو باخته» (آنکه در اثر ترس یا بیماری رنگ طبیعی خود را از دست داده است).

۲-۲. گروه صفتی: «حلال و حرام شناس»، «سرد و گرم چشیده».

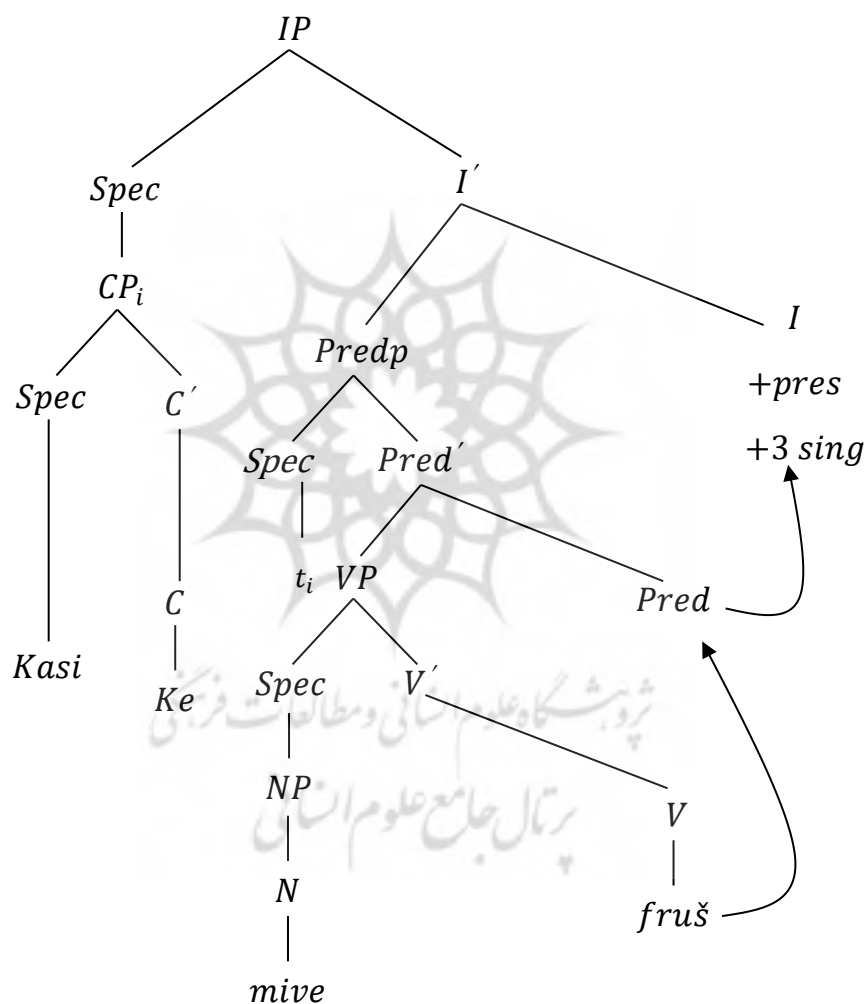
۲-۳. گروه حرف اضافه ای: «از پافتاده» (ویژگی آنکه توان راه رفتن ندارد)، «به جان آمده» (بسیار آزرده)، «از دست داده» (ویژگی آنچه شخص از آن محروم شده است).

۳-۱-۲. حرکت سازه

بیکر (1988) ادعا می کند که اگر سازه حرکت داده شده سازه غیر مجاور خود را توصیف کند، حرکت نحوی است. همان گونه که نمودار ۱ نشان می دهد، ابتدا فعل متمم خود را انتخاب می کند و سپس، متمم از طریق حرکت آلفا به هسته فعلی بالاتر از خود منضم می شود. در نتیجه این انضمام، اسم حرکت داده شده ردی بر جای می گذارد که تحت حاکمیت اسم حرکت داده شده است. به عبارت دیگر، رد غیر هسته، تحت حاکمیت فعل است و سازه حرکت داده شده بر رد خود تسلط سازه ای دارد. بیکر (1988) خاطر نشان می سازد که سازه های حرکت داده شده نباید از اصل مقوله تهی تخطی نمایند.

برای روشن شدن حرکت سازه‌ها، نمودار^۱ ژرف‌ساختی^۲ ترکیب فعلی «میوه فروش» از جمله «کسی که میوه می‌فروشد» در نمودار ۳ ارائه و نحوه انضمام اسم «میوه» (مفعول صریح) به ستاک فعلی «فروش» و اشتقاق ترکیب فعلی «میوه فروش» بررسی می‌شود.

نمودار ۳. نمودار درختی ژرف‌ساختی ترکیب فعلی «میوه فروش»

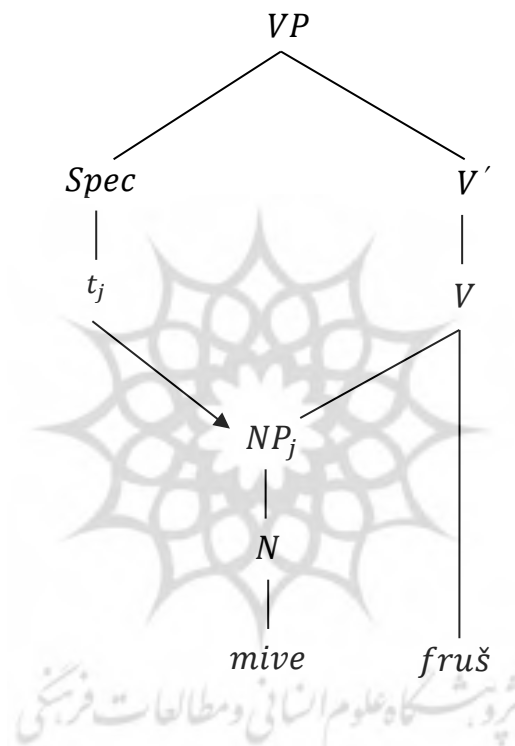

۱. در رسم نمودارهای فوق تحلیل بورز (2001) مورد توجه قرار گرفته است.

2. D-structure

هنگامی که هسته اسمی «میوه» از زیر مشخصگر گروه فعلی حرکت می‌کند و به هسته فعل «فروش» منضم می‌شود، در جای اسم حرکت داده‌شده، ردی از خود بر جای می‌گذارد.

نمودار ۴. انضمام هسته اسمی «میوه» به هسته فعلی «فروش»

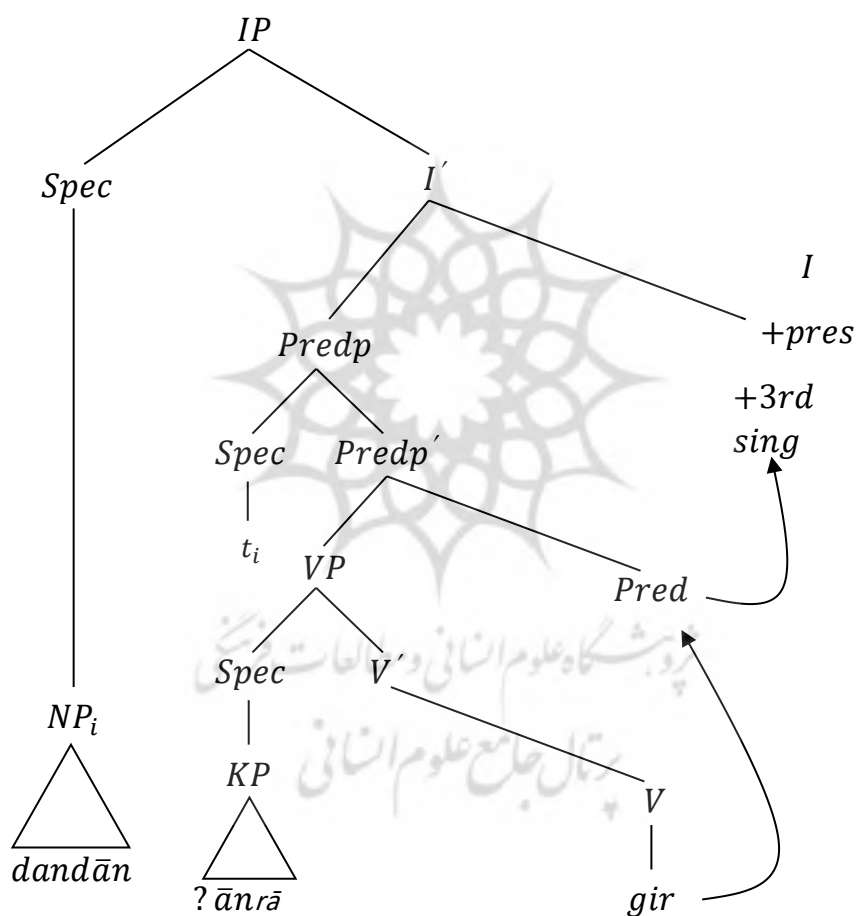

با توجه به نمودارهای ۳ و ۴، انضمام نحوی بیکر (1988) در اشتقاق ترکیب فعلی زبان فارسی به دو دلیل مردود است: یکی اینکه حرکت به سمت پایین نمودار درختی صورت گرفته است (حرکت از مشخصگر گروه فعلی به سمت هسته فعل انجام شده است). دیگر اینکه، هسته اسمی حرکت داده‌شده «میوه» بر ردّ خودش یعنی (t_j) حاکمیت ندارد و از اصل مقوله تهی تخطی می‌شود، زیرا ردّ مذکور حاکم مناسب ندارد.

در ترکیب‌های فعلی «دندان‌گیر» و «دلپذیر»، موضوع فاعلی به ستاک فعلی منضم می‌شود. نمودار درختی ژساختی ترکیب فعلی «دندان‌گیر» که در زیر ارائه شده است

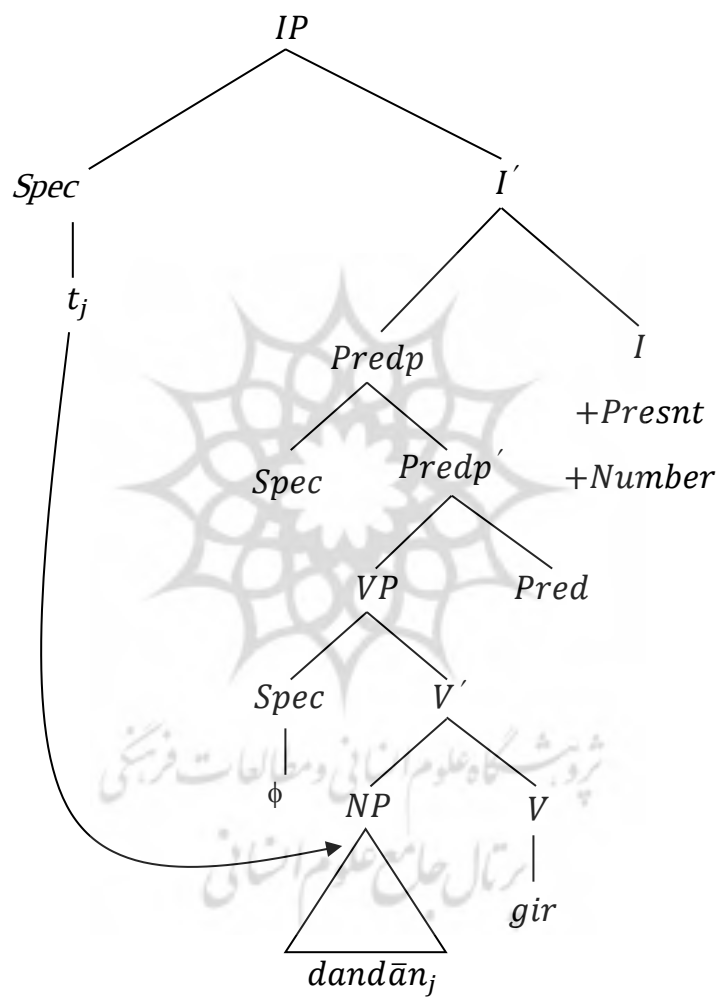
(نمودار ۵)، نشان می‌دهد که بر اساس رویکرد نحوی، برای تشکیل ترکیب فعلی «دندان گیر»، هسته «دندان» از زیر مشخصگر گروه تصریف حرکت می‌کند و به هسته فعلی «گیر» منضم می‌شود و در جای «دندان» حرکت داده شده، ردی گذاشته می‌شود که با «دندان» منضم شده هم‌نمایه t_i است.

نمودار ۵. نمودار درختی ژ- ساختی ترکیب فعلی «دندان گیر»

نمودار درختی اسم منضم شده به ستاک فعلی بعد از حرکت (نمودار رساختی^۱)
(نمودار ۶) در زیر ارائه می شود.

نمودار ۶. نمودار درختی رساختی ترکیب فعلی «دندان گیر»

1. s-structure

در حرکت موضوع فاعلی نیز، همچون حرکت مفعول، جهت حرکت به سمت پایین نمودار درختی است، زیرا در انضمام، اسم به سمت حاکم خود حرکت می‌کند. از آنجا که در زبان فارسی فعل در انتهای نمودار درختی واقع است، براساس محدودیت حرکت هسته^۱ تراویس^۲ (1984: 130)، اسم به سمت فعل «گیر» حرکت می‌کند، اما این اسم نمی‌تواند بر ردّ خود یعنی (*t_j*) حاکمیت داشته باشد و از اصل مقوله تهی نیز تخطی می‌کند. از طرف دیگر، بر اساس اصل فرافکنی^۳ چامسکی، در نمودار ر-ساختی مفعول حذف می‌گردد و فعل «گیر» از دو موضوع کنشگر^۴ و پذیرنده^۵، موضوع پذیرنده «آن» را از دست می‌دهد و دارای یک موضوع می‌شود. به عبارت دیگر، یک ظرفیت آن کم می‌شود و از متعدی به فعل لازم تبدیل می‌شود. بنابراین، از اصل فرافکنی چامسکی در طی فرایند واژه‌سازی تخطی صورت می‌گیرد. اگر فرض بر این باشد که ترکیب فعلی از زیرساخت جمله و از طریق انضمام نحوی بیکر (1988) شکل می‌گیرد، پس در جملاتی که نمودار درختی آنها ارائه گردید ترکیب‌های فعلی «میوه‌فروش» و «دندان‌گیر» از جملات «کسی که میوه می‌فروشد» و «دندان آن را می‌گیرد» به وجود می‌آیند. با توجه به این اشتقاق‌ها، برای اینکه ترکیب‌های فعلی از طریق انضمام نحوی شکل بگیرند، بعضی از سازه‌ها باید حذف شوند. به عبارت دیگر، در جملات فوق فعل‌های «فروش» و «گیر» به ترتیب موضوع‌های عامل^۶ و پذیرنده را که در نحو و جملات داشته‌اند، به هنگام ساخت ترکیب‌های فعلی از دست داده‌اند. حذف اجباری سازه‌های نحوی برای ساخت ترکیب فعلی فرضیه تحلیل صرفی ترکیب^۷ را تقویت می‌کند، زیرا در این رویکرد سازه‌ها به صورت مستقیم در یکدیگر ادغام می‌شوند و نیازی به حذف اجباری سازه‌های نحوی و تغییر ظرفیت فعل نیست. به دیگر سخن، حذف اجباری سازه در شکل‌گیری ترکیب فعلی، تغییر ظرفیت فعل و تخطی از اصل فرافکنی را در پی دارد. با توجه به تخطی انضمام نحوی

-
1. Head Movement Constraint
 2. Travis, L.
 3. Projection Principle
 4. actor
 5. recipient
 6. agent
 7. morphological analysis of compounding

از محدودیت هسته تراویس، اصل مقوله تهی و اصل فرافکنی، در تشکیل ترکیب‌های فعلی زبان فارسی انضمام نحوی نقشی ندارد. نمونه‌های ترکیب‌های فعلی نیز نشان می‌دهند که برخلاف آنچه بیکر (1988) ادعا می‌کند، سازه غیرهسته ترکیب‌های فعلی از جایگاه پایین‌تر به طرف بالای درخت حرکت نمی‌کنند، بلکه سازه غیرهسته و هسته در حوزه صرف به صورت مستقیم در هم ادغام می‌شوند و پس از تشکیل ترکیب، واژه‌های ساخته شده برای برآوردن نیازهای نحوی به حوزه نحو وارد می‌شوند.

در انضمام نحوی، با محدودیت گشتارهای نحوی مواجه‌ایم. ترکیب‌های فعلی «میوه فروش» (آنکه میوه می‌فروشد)، «دندان گیر» (آنچه دندان آن را می‌گیرد) یا «دلخواه» (آنچه دل آن را می‌خواهد) از طریق قاعده واژی ترکیب مفعول یا فاعل با ستاک فعل در واژگان تشکیل می‌شوند؛ حال آنکه از نظر نحوی، امکان تشکیل چنین ترکیب‌هایی وجود ندارد، زیرا در تضاد با دو اصل نحوی محدودیت حرکت هسته و اصل مقوله تهی‌اند. اصل اول بیان می‌کند که یک عنصر واژگانی، نظیر فعل، فقط با کلماتی می‌تواند پیوند یابد و به آنها نقش تنا اعطا کند که بر آنها حاکمیت داشته باشد. بنابراین، بر طبق این اصل، انضمام فاعل به فعل و قید به فعل مجاز نیست، چرا که فعل بر فاعل حاکمیت ندارد و قید نیز در جایگاه بدون نقش تناس و مانعی برای حاکمیت فعل ایجاد می‌کند. اصل دوم نیز بیان می‌کند که تمام ردها باید تحت حاکمیت مناسب باشند و حاکم مناسب، هسته واژگانی و یا یک رد است (Dabir Moghaddam, 2005). پس رد فاعل حرکت داده شده نمی‌تواند تحت حاکمیت فعل قرار گیرد، زیرا از نظر روابط نحوی حرکت، اگر در چنین جایگاهی قرار گیرد، از اصل مقوله تهی تخطی کرده است، اما با فرض واژگانی بودن تشکیل ترکیب‌های فعلی، بدون نقض محدودیت‌های فوق واژه‌سازی صورت می‌گیرد. پس با توجه به آنچه ملاحظه شد، در زبان فارسی انضمام مفعول صریح وجود دارد (Dabir Moghaddam, 1997)، اما این انضمام آن گونه که بیکر (1988) تصریح می‌کند، نحوی نیست، بلکه واژگانی است. به عبارت دیگر، از آنجا که در زبان فارسی از انضمام فاعل و یا مفعول به سازه برگرفته فعلی، ترکیب‌های فعلی خوش ساخت

تولید می‌شوند که ناقض اصول مقوله تھی، محدودیت حرکت هسته و فرافکنی چامسکی‌اند، پس این انضمام واژگانی است.

۳-۱-۳. غیرارجاعی بودن سازه غیرهسته ترکیب

پدُرسا (94: 2007) ارجاعی^۱ و مشخص بودن سازه غیرهسته ترکیب را شاهی برای حرکت نحوی می‌داند. در انضمام نحوی بیکر (1988) حرکت سازه غیرهسته به سمت سازه هسته، منجر به بر جای گذاشتن ردی در جای اصلی سازه حرکت داده شده می‌شود که وجود آن، به معنی شفافیت ارجاعی^۲ است، اما برخلاف این رویکرد، سازه غیرهسته ترکیب‌های فعلی زبان فارسی غیرارجاعی‌اند و به مصداق مشخصی در جهان بیرون اشاره نمی‌کنند؛ مانند «غذاخوری» و «چوب فروش». تیرگی ارجاعی سازه غیرهسته در ترکیب‌های فعلی مؤید ساخته شدن این مقوله زبانی در حوزه صرفی و تأییدی است بر اینکه ترکیب فعلی در نتیجه حرکت سازه ایجاد نمی‌شود.

۳-۱-۴. هسته پایانی بودن ترکیب‌های فعلی

مطالعه وضعیت هسته گروه‌های نحوی در زبان فارسی نشان می‌دهد که گروه‌های نحوی هسته آغازین^۳‌اند و وندهای تصریفی به انتهای سازه هسته افزوده می‌شوند. اگر ترکیب‌های فعلی در اثر حرکت هسته و انضمام نحوی شکل بگیرند، پس باید همچون گروه‌های نحوی هسته آغازین باشند، حال آنکه بررسی داده‌های^۴ ترکیب‌های فعلی نشان می‌دهد که ترکیب‌های فعلی زبان فارسی هسته پایانی^۵‌اند و وندهای تصریفی و اشتقاقی به سازه پایانی آنها متصل می‌شوند؛ مانند «چینه سازی» و «چین دار». تبعیت نکردن ترکیب‌های فعلی از گروه‌های نحوی به لحاظ هسته نحوی مؤید ساخته شدن ترکیب‌های فعلی در حوزه صرف و جدایی دو حوزه صرف و نحو از یکدیگر است.

1. referential

2. referential transparency

3. head initial

۴. بررسی داده‌های ترکیب‌های فعلی پرسامد و کم‌بسامد در بخش‌های ضمیمه ۱ و ۲ رساله دکتری نگارنده نشان می‌دهد که از ۸۵۷۹ ترکیب فعلی، ۸۵۶۶ مورد هسته پایانی و ۱۳ مورد هسته آغازین‌اند.

5. head final

۳-۱-۵. تیرگی معنایی

ترکیب‌های فعلی تیره و نیز، ترکیب‌هایی که در حدفاصل ترکیب‌های تیره و شفاف قرار دارند، شواهدی دال بر نبود گشتارها و حرکت سازه در اشتقاق ترکیب‌های فعلی‌اند. جملات نمی‌توانند زیرساخت چنین ترکیب‌هایی باشند، زیرا سازه‌های اسمی، صفتی، قیدی و فعلی در این ترکیب‌ها معنای اولیه خود را از دست داده‌اند. به عنوان نمونه، ترکیب فعلی «وطن فروش» به کسی گفته می‌شود که به وطن خیانت می‌کند. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، همه عناصر سازنده ترکیب در جمله فوق وجود ندارند که گشتار بر روی آنها عمل کند. به عبارت دیگر، سازه «فروش» در جمله فوق وجود ندارد که گشتار حرکت، سازه «وطن» را به آن منضم کند. همچنین، عملکرد گشتارها در اشتقاق ترکیب‌های فعلی شفاف نیز، مغایر با اصول نحوی مقوله تهی و محدودیت حرکت هسته است، حال آنکه فرایند انضمام واژگانی به سهولت قادر به ساخت و تبیین ترکیب‌های فعلی شفاف^۱، نیم‌شفاف^۲ و تیره^۳ است. همچنین، انضمام واژگانی حوزه عملکردی گسترده‌تری در مقایسه با انضمام نحوی دارد و در ساخت ترکیب فعلی ارجح است.

۳-۱-۶. اصل اقتصاد در واژه‌سازی

وجود جمله در زیرساخت ترکیب‌های فعلی اقتصادی^۴ نیست و مغایر با اصل اقتصاد در اشتقاق ساخت‌های زبانی است، زیرا هنگامی که می‌توانیم با کوتاه‌ترین عبارات (ترکیب فعلی) منظور خود را بیان کنیم، دلیلی وجود ندارد که ابتدا آن را جمله فرض کنیم و سپس آن را از جمله مشتق کنیم. علاوه بر این، حضور جمله در زیرساخت ترکیب نیاز به گشتار جهت اشتقاق ترکیب و پیچیدگی‌های خاص خود دارد که در فرایند واژی این پیچیدگی‌ها دیده نمی‌شود.

1. transparent
2. partially transparent
3. opaque
4. economic principle

۳-۱-۷. انضمام چندگانه

ترکیب‌های فعلی همچون «آچارلوله گیر»، «سیم خاردار»، «عموزنجیرباف» و «کولی غریل بند» نشان می‌دهند که در زبان فارسی انضمام چندگانه^۱ نیز وجود دارد. وجود انضمام چندگانه در زبان فارسی نشان می‌دهد که انضمام نحوی در تشکیل ترکیب‌های فعلی نقشی ایفا نمی‌کند، زیرا عنصر واژگانی فعل باید به صورت همزمان بر ردّ دو سازه فاعل و مفعول حاکمیت داشته باشد که بر اساس محدودیت‌های هسته تراویس و مقوله تهی این امر امکان‌پذیر نیست.

شواهد ارائه شده نشان می‌دهند که انضمام نحوی بیکر (1988) به دلیل محدودیت‌های نحوی در ساخت ترکیب‌های فعلی زبان فارسی مشارکت ندارد؛ برعکس، حوزه صرف از طریق ادغام مستقیم سازه‌ها در یکدیگر واژه‌های مرکب فعلی را در یک حوزه جداگانه شکل می‌دهد، بدون اینکه با پیچیدگی‌های رویکرد نحوی در ساخت ترکیب‌های فعلی مواجه شود.

۳-۲. نقش نحو در ترکیب فعلی

در این بخش نمونه‌ها و استدلال‌هایی ارائه می‌شوند که مؤید مشارکت نحو در ساخت ترکیب‌های فعلی است.

۳-۲-۱. ارجاعی بودن سازه غیرهسته ترکیب‌های فعلی

به طور کلی، سازه غیرهسته ترکیب‌های فعلی غیرارجاعی است و نه به مصداقی خاص، بلکه به طبقه‌ای خاصی اشاره دارد. این در حالی است که مواردی از ترکیب‌های فعلی در زبان فارسی مشاهده می‌شوند که سازه غیرهسته آنها ارجاعی است و همچون گروه‌های نحوی به مصداق مشخصی در جهان خارج اشاره دارد. ترکیب‌هایی همچون «خداداد»، «امیرداد»، «خداپسند» و «علی‌داد» نمونه‌هایی از این مواردند که مؤید دستیابی قواعد و فرایندهای نحوی به ساختار درونی واژه‌ها همچون گروه‌های نحوی‌اند. قابل ذکر است که بسامد ترکیب‌های دارای سازه غیرهسته ارجاعی بسیار محدود است.

1. multiple

۲-۲-۳. هسته آغازین بودن ترکیب‌های فعلی

در گروه‌های نحوی زبان فارسی، هسته در آغاز گروه نحوی واقع شده است. در کلمات مرکب فعلی دارای هسته نیز، ترکیب‌هایی همچون «آزموده کار»، «پریده رنگ»، «پیوسته گل برگ» و «شکسته دل» مشاهده می‌شوند که دارای هسته آغازین‌اند. بنابراین، به لحاظ هسته نحوی، ترکیب‌های فعلی و گروه‌های نحوی از نظر هسته هماهنگ‌اند؛ البته بسامد ترکیب‌های فعلی هسته آغازین در برابر ترکیب‌های فعلی هسته پایانی بسیار کم‌رخداد است.

۳-۲-۳. ترکیب‌های فعلی گروهی

ترکیب‌های فعلی گروهی ساختارهایی نظیر «دین به دنیا فروش» هستند که از طریق گروه حرف اضافه‌ای تشکیل شده‌اند. همچنین، نمونه‌های «از جان گذشته»، «درهم ریخته»، «درهم شکسته»، «از قلم افتادگی»، «برهم خوردگی» و «به جان آمده» نشان می‌دهند که گروه حرف اضافه‌ای با سازه برگرفته فعلی تشکیل ترکیبی فعلی را داده‌اند که نشان می‌دهد که در ساختمان ترکیب‌های فعلی، گروه نحوی به عنوان درون‌داد ترکیب فعلی است.

۴-۲-۳. گسترش پذیری

ترکیب‌های فعلی گسترش پذیر آنهایی هستند که سازه هسته یا غیرهسته آنها توسط سازه دیگری توصیف می‌شود. ترکیب‌های «مهمان خانه دار» و «نمایش نامه نویس» نمونه‌هایی هستند که از طریق درج سازه‌های «خانه» و «نامه» به ترتیب در میان سازه‌های ترکیب‌های «مهمان دار» و «نمایش نویس» ساخته شده‌اند.

۵-۲-۳. همپایگی و درج

درج واژه‌بست، اسم و صفت در ترکیب‌های فعلی، ترکیب‌هایی را ایجاد می‌کند که در ساختار آنها گروه نحوی و قواعد نحوی وجود دارند. نمونه‌های «دست دوم فروشی»، «خودبر تربین» و «گل و بوته دار» نمونه‌هایی از این مواردند.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

ترکیب فعلی، قرار گرفتن یک عنصر غیرفعلی در کنار یک عنصر برگرفته از فعل است، به‌صورتی که عنصر غیرفعلی، موضوع یا افزودهٔ سازهٔ فعلی باشد. انضمام نیز ایجاد واژهٔ منفرد معنایی حاصل از حرکت یک سازه است که در کنار هستهٔ فعلی قرار می‌گیرد. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود این دو فرایند از لحاظ عناصر سازنده یکسان هستند. نمونه‌های «دندان‌گیر»، «همیشه‌دان»، «سردو گرم‌چشیده»، «آب‌ونان‌دار» و «ازخودگذشتگی» نشان می‌دهند که ترکیب تنها از دو یا چند واژه تشکیل نمی‌شود، بلکه از سازه‌های کوچک‌تر از واژه (ستاک و ریشه) و نیز سازه‌های بزرگ‌تر از واژه (گروه) تشکیل می‌شود.

بحث‌های زیادی در مورد صرفی و نحوی بودن فرایند انضمام صورت گرفته است. ترکیب‌های فعلی زبان فارسی که از طریق انضمام مفعول به فعل («میوه‌فروش»)، فاعل به فعل («دندان‌گیر»، «بادآورده» و «میرداد») و یا قید به فعل («همیشه‌دان»، «نوساز» و «گودنشین») ساخته می‌شوند، بر اساس رویکرد نحوی غیرقابل تبیین‌اند، زیرا این ساخت‌های انضمامی اصول محدودیت هستهٔ تراویس (1984) و مقولهٔ تهی و در بعضی موارد اصل فرافکنی چامسکی (1995) را نقض می‌کنند. در صورت قائل شدن به چنین حرکت نحوی، لازم است که ردّ هستهٔ حرکت داده‌شده، تحت حاکمیت مناسب باشد و هسته بر ردّ خود حاکم باشد. از آنجا که حرکت هسته همیشه به سمت پایین نمودارهای درختی است، بنابراین، از اصول فوق تخطی می‌کند و این محدودیت‌های نحوی خلاف فرایند واژه‌سازی در زبان فارسی‌اند.

انضمام عنصر غیرفعلی به ستاک فعلی در زبان فارسی از نوع انضمام اول و دوم روزن (1989) است. در انضمام نوع اول از ترکیب عنصر غیرفعلی با عنصر فعلی، یکی از موضوع‌های فعل کم می‌شود و فعل متعدی همراه با عنصر غیرفعلی لازم می‌شود. در انضمام نوع دوم، فعل متعدی باقی می‌ماند. در ترکیب‌های فعلی نظیر «دم‌بریده»، «دهان‌پرکن» و «دوغ‌خوری» که حاصل انضمام مفعول و فعل‌اند و نیز ترکیب‌های حاصل از انضمام فاعل و فعل در نمونه‌های «دهاتی‌پسند» و «دندان‌گیر»، ظرفیت فعل کاهش

یافته‌است و فعل از متعدی به لازم تبدیل شده است و به عبارتی، یکی از موضوع‌های فعل کاهش یافته است. اطلاعات زیرمقوله‌ای^۱ فعل‌های «پر کردن» و «خوردن» در ژ- ساخت و مدخل فعلی دارای دو موضوع است حال آنکه در رساخت و در ساخت انضمامی حاصل، دارای یک موضوع است. بر اساس اصل فرافکنی چامسکی (1995)، اطلاعات سطوح نحوی بازتاب اطلاعات زیرمقوله‌ای مربوط به هر مدخل است و نباید در جریان واژه‌سازی اطلاعات تازه‌ای اضافه یا حذف شود. فرایند انضمام نحوی بیکر (1988) تخطی از اصل فرافکنی چامسکی است، زیرا اطلاعات در سطوح نحوی با هم مغایرند. از یک سو، در زبان فارسی، سازه حرکت داده‌شده بر رَدش تسلط سازه‌ای ندارد و انضمام فاعل و نقش‌های تتایی دیگر همچون مکان و ابزار و نیز عناصر غیرموضوع برای این رویکرد مشکل‌ساز است و حرکت هسته نحوی در ساخت ترکیب‌های فعلی زبان فارسی وجود ندارد. از سوی دیگر، در ساختار ترکیب‌های فعلی زبان فارسی گروه‌های نحوی مشاهده می‌شوند که برای رویکردهای واژگانی مشکل‌سازند و مؤید مشارکت نحو در ساخت ترکیب‌های فعلی‌اند. با توجه به شواهد و داده‌های زبان فارسی، انضمام در ساخت ترکیب‌های فعلی نمی‌تواند به صورت یکدست صرفی و یا نحوی باشد.

در مقابل این دو رویکرد صرفی و نحوی، رویکرد پذیرفته‌شده این مقاله در مورد ساخت ترکیب‌های فعلی رویکرد انضمام معنایی/شبه‌انضمام است. داده‌های ترکیب فعلی زبان فارسی مؤید آن هستند که نحو و صرف به شدت در هم تنیده شده‌اند. بر اساس داده‌ها، می‌توان تصریح کرد که اگرچه انضمام نحوی بیکر (1988) و حرکت هسته در ساخت ترکیب‌های فعلی استفاده نمی‌شود، نحو در ساخت آنها مشارکت فعال دارد. در ساختار ترکیب‌های فعلی زبان فارسی سازه غیرهسته، می‌تواند هسته و گروه باشد. پس به لحاظ ساختار، ترکیب فعلی صرفاً نحوی یا صرفی نیست، بلکه ساختی صرفی - نحوی است. بر اساس این رویکرد، ترکیب‌های فعلی زبان فارسی از سازه‌های غیرفعلی و فعلی به صورت اشتقاق در پایه تولید می‌شوند. استدلال‌های ارائه‌شده نیز مؤید آن است که ترکیب‌های فعلی هم دارای ویژگی‌های صرفی (چندنقشی بودن سازه غیرهسته، محدودیت

1. subcategorization

حرکت هسته، غیرارجاعی بودن سازه غیرهسته، هسته پایانی بودن ترکیب‌های فعلی، تیرگی معنایی، اقتصاد در واژه‌سازی و انضمام چندگانه) و هم دارای ویژگی‌های نحوی (ارجاعی بودن سازه غیرهسته، هسته آغازین بودن ترکیب فعلی، ترکیب‌های فعلی گروهی، گسترش‌پذیری، ربط همپایگی و درج) اند. بنابراین، این ساخت‌ها برای تحلیل‌های تک سطحی انضمام صرفی و نحوی مشکلاتی ایجاد می‌کنند، از جمله اینکه با توجه به ویژگی‌های مزبور، جایگاه ترکیب فعلی به عنوان انضمام در دستور زبان مشخص نمی‌شود. به عبارت دیگر، این دو رویکرد نمی‌توانند جایگاه ترکیب فعلی را در حوزه صرف یا نحو تبیین کنند. با قائل شدن به انضمام معنایی در ساخت ترکیب‌های فعلی این مشکل برطرف می‌شود، زیرا ساخت‌های شبه انضمامی دارای ویژگی‌های صرفی - نحوی اند. افزون بر این، رویکرد انضمام معنایی توانایی تبیین این ساخت‌ها را دارد، زیرا این فرایند تحت محدودیت حرکت هسته قرار ندارد. ترکیب‌های فعلی حاصل از انضمام معنایی تعامل صرف و نحو را نشان می‌دهند، اما این ساخت‌ها همه ویژگی‌های نحوی و صرفی را ندارند و به لحاظ شمار نیز، عنصر منضم شده آنها خنثی است، حال آنکه در حالت غیر انضمامی خنثی نیست. بنابراین، ساخت‌هایی که از طریق انضمام معنایی حاصل می‌شوند، ویژگی‌های کمتری از عناصر صرفی و نحوی دارند.

انضمام معنایی اصطلاحی است که انضمام واژگانی را نیز شامل می‌شود. در انضمام واژگانی، سازه موضوع و هسته فعلی به صورت مستقیم با یکدیگر ترکیب می‌شوند. علاوه بر این، سازه‌های دیگری به عنوان موضوع بیرونی و افزوده نیز می‌توانند با فعل ترکیب شوند و واژه‌های منفرد معنایی را بسازند. ترکیب فعلی حاصل از انضمام موضوع یا افزوده می‌تواند در فرایندهای واژه‌سازی دیگری از جمله فرایند اشتقاقی شرکت و واحدهای واژگانی منفرد دیگری را ایجاد نمایند. به عنوان نمونه، ترکیب‌های فعلی «دیررونده»، «آب بندی»، «آب میوه گیری»، «رنگ پریدگی»، «خنک کننده» و «میدان داری» ترکیب‌های فعلی / اشتقاقی هستند که دارای پایه‌های ترکیبی «دیررو»، «آب میوه گیر»، «رنگ پریده»، «خنک کن»، و «میدان دار» اند. لذا، برای ساخت ترکیب‌های فعلی، سازه‌ها به طور مستقیم در کنار هم قرار می‌گیرند و حرکتی برای سازه‌ها وجود ندارد تا از اصول مقوله تهی،

فرافکنی یا محدودیت حرکت هسته تخطی نماید. باوجوداین، رویکرد واژگانی نمی تواند ساخت ترکیب های فعلی دارای سازه گروه نحوی را تبیین کند. با توجه به رویکرد انضمام معنایی، سازه های گروهی به ستاک برگرفته از فعل، منضم و ترکیب فعلی ایجاد می شود. به عبارت دیگر، سازه برگرفته فعلی با توجه به قواعد زیرمقوله ای و معنایی خود و با توجه به بافت کاربردی موردنظر، سازه مناسب برای واژه سازی را از واژگان ذهنی انتخاب و آن را به سازه برگرفته فعلی منضم می کند؛ نظیر موارد «نوآموز»، «خودآموز»، «دانش آموز» و «بازآموز» که در موقعیت های کاربردی متفاوت ساخته شده اند. صورت های متفاوت سازه های غیرهسته با هسته فعلی یکسان نشان می دهند که ترکیب فعلی از طریق حرکت ایجاد نمی شود و برخلاف آنچه رویکرد نحوی پیش بینی می کند، سازه غیرهسته می تواند افزوده نیز باشد.

با توجه به نمونه های ترکیب های فعلی زبان فارسی، دو حوزه صرف و نحو به موازات یکدیگر در واژه سازی مشارکت دارند. نحو علاوه بر اینکه گروه های نحوی را می سازد، در واژه سازی نیز مشارکت دارد. به عبارت دیگر، دو حوزه صرف و نحو در واژه سازی با هم تعامل دارند. گروه های نحوی در ترکیب هایی همچون «آب و نان دار»، «سردو گرم چشیده» و «از خود گذشتگی»، درون داد حوزه صرف و ترکیب هایی که از طریق حوزه صرف شکل می گیرند، می توانند به عنوان نقش های معنایی نیازهای نحو را برآورده سازند.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Mousa Ghonchepour <http://orcid.org/0000-0001-9259-3410>

منابع

ارکان، فائزه. (۱۳۸۵). فرایند انضمام اسم: رویکرد نحوی یا صرفی. *مجله زبان و زبان شناسی*،

۲(۴)، ۹۵-۱۱۰. https://lsi-linguistics.ihcs.ac.ir/article_1627.html

خجاز، مجید. (۱۳۸۵). ترکیب غیر فعلی در زبان فارسی. رساله دکتری، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.

دبیرمقدم، محمد. (۱۳۷۶)، فعل مرکب در زبان فارسی. *مجله زبان شناسی*، ۱۲ (۱ و ۲)، ۴۶-۲.

<https://sid.ir/paper/473204/fa>

دبیرمقدم، محمد. (۱۳۹۱)، *زبان شناسی نظری: پیدایش و تکوین دستور زایشی* (ویراست دوم). تهران: سمت.

شقایق، ویدا. (۱۳۸۶). مبانی صرف. تهران: سمت.

صادقی، علی اشرف. (۱۳۸۳). کلمات مرکب ساخته شده با ستاک فعل. *مجله دستور*، ۱ (۱)، ۵-۱۱.

<https://cgie.org.ir/fa/news/142281>

طباطبایی، علاءالدین. (۱۳۸۲)، اسم و صفت مرکب در زبان فارسی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

منصوری، مهرزاد. (۱۳۸۶). انضمام در زبان فارسی. *زبان و زبان شناسی*، ۳ (۶)، ۱۲۵-۱۴۰.

https://lsi-linguistics.ihcs.ac.ir/article_1651.html

References

- Ackema, P., & Neeleman, A. (2004). *Beyond morphology*. Oxford: Oxford University Press.
- Ackema, P., & Neeleman, A. (2007). Morphology does not equal syntax. In G. Ramchand & C. Reiss (Eds.), *The handbook of linguistic interfaces* (pp. 325-352). Oxford: Oxford University Press.
- Anderson, S. R. (2001). Lexicalism, incorporated (or incorporation, lexicalized). In A. Editor & B. Editor (Eds.), *Proceedings of the 36th Annual Meeting of the Chicago Linguistic Society* (pp. 13-34). Chicago Linguistic Society.
- Arkan, F. (2006). Noun incorporation: Syntactic or morphological approach. *Language and Linguistics*, 2(4), 95-110. [In Persian] https://lsi-linguistics.ihcs.ac.ir/article_1627.html
- Baker, M. (1988). *Incorporation: A theory of grammatical function changing*. University of Chicago Press.
- Bowers, J. (2001). Predication. In M. Baltin & C. Collins (Eds.), *The handbook of contemporary syntactic theory* (pp. 299-333). Blackwell Publishers.
- Brunelli, M. (2003). *Un grup especial de verbs composots en català* [undergraduate thesis, Università Ca' Foscari Venezia].

- Chen, C. F. (2022). Noun incorporation, doubling, and predicate restriction: The case of Budai Rukai. *Taiwan Yuwen Yanjiu*, 17, 117–178. [https://doi.org/10.6710/JTLL.202204_17\(1\).0004](https://doi.org/10.6710/JTLL.202204_17(1).0004)
- Chomsky, N. (1981). *Lectures on government and binding*. Foris Publications.
- Chomsky, N. (1995). Bare phrase structure. In G. Webelhuth (Ed.), *Government and binding theory and the minimalist program* (pp. 383–439). MIT Press.
- Dabir-Moghaddam, M. (1997). Compound verb in Persian. *Linguistics*, 12(1 & 2), 2–46. [In Persian]. <https://sid.ir/paper/473204/fa>
- Dabir-Moghaddam, M. (2012). *Theoretical linguistics: Emergence and development of generative grammar* (6th ed.). Tehran: Samt. [In Persian]
- Di Sciullo, A. M., & Williams, E. (1987). *On the definition of word* (Linguistic Inquiry Monographs No. 14). Cambridge: MIT Press.
- Driemel, I. (2020). Pseudo-incorporation and its movement patterns. *Glossa: A Journal of General Linguistics*, 5(1), 106. <https://doi.org/10.5334/gjgl.1120>
- Gerdts, D. B. (2001). Incorporation. In A. Spencer & A. M. Zwicky (Eds.), *The handbook of morphology* (pp. 84–101). Oxford: Blackwell.
- Kantarovich, J. (2024). Incorporation as a grammaticalization pathway: Chukchi incorporating morphology in areal perspective. *Journal of Language Contact*, 17(1), 163–217. <https://doi.org/10.1163/19552629-01701005>
- Karimi-Doostan, G. (1997). *Light verb constructions in Persian* [Doctoral dissertation. Essex University].
- Khabbaz, M. (2007). *Root compounding in Persian* [Doctoral dissertation, Allameh Tabataba'i University]. [In Persian]
- Kroeber, A. (1909). Noun incorporation in American languages. In F. Heger (Ed.), *XVI Internationaler Americanisten-Kongress* (pp. 569–576). Vienna & Leipzig: Hartleben.
- Mansouri, M. (2007). Incorporation in Persian. *Journal of Language and Linguistics*, 3(6), 125–140. [In Persian] https://lsi-linguistics.ihcs.ac.ir/article_1651.html

- Massam, D. (2001). Pseudo noun incorporation in Niuean. *Natural Language and Linguistic Theory*, 19 (1), 153-197. <https://doi.org/10.1023/A:1006465130442>
- Mithun, M. (1984). The evolution of noun incorporation. *Language*, 60, 847-893. <https://doi.org/10.2307/413800>
- Roeper, T., & Siegel, M. E. A. (1978). A lexical transformation for verbal compounds. *Linguistic Inquiry*, 9, 199-260. <https://www.researchgate.net/publication/285615791>
- Rosen, S. (1989). Two types of incorporation: A lexical analysis. *Language*, 65, 294-317. <http://www.dx.doi.org/10.2307/415334>
- Sadeghi, A. A. (2005). Compound words made by verb stem. *Grammar*, 1(1), 5-11. [In Persian]. <https://cgie.org.ir/fa/news/142281>
- Sadock, J. M. (1980). Noun incorporation in Greenlandic. *Language*, 56, 300-319. <https://doi.org/10.1353/LAN.1980.0036>
- Sapir, E. (1911). The problem of noun incorporation in American languages. *American Anthropologist*, 13, 250-282. <https://tafakorepars.com/the-problem-of-noun-incorporation-in-american-languages/>
- Selkirk, E. (1986). *The syntax of words*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Shaghaghi, V. (2007). *An Introduction to Morphology*. Tehran: SAMT. [In Persian]
- Spencer, A. (2000). Morphology and syntax. In G. Booij, C. Lehmann, & J. Mugdan (Eds.), *Morphology: An international handbook on inflection and word formation* (pp. 312-335). Berlin: de Gruyter.
- Tabataba'i, A. (2004). *Compound Noun and Adjective in Persian*. Tehran: University Publication Center. [In Persian]
- Trias, S. P. (2007). Catalan verbal compounds and the syntax-morphology competition. In F. Montermini, G. Boyé, and N. Hathout (Eds.) *5th Décembrettes* (pp. 91- 107). Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project.
- Travis, L. (1984). *Parameters and effects of word order variation* [Doctoral dissertation, Massachusetts Institute of Technology].

- Van Geenhoven, V. (1998). *Semantic Incorporation and Indefinite Descriptions: Semantic and Syntactic Aspects of Noun Incorporation in West Greenlandic*. Stanford, California: CSLI Publications.
- Van Geenhoven, V. (2002). Raised possessors and noun incorporation in West Greenlandic. *Natural Language and Linguistic Theory*, 20, 759–821. <https://www.jstor.org/stable/4047999>

استناد به این مقاله: غنچه‌پور، موسی. (۱۴۰۴). انضمام در ترکیب فعلی زبان فارسی: فرایندی صرفی، نحوی یا صرفی - نحوی؟. *علم زبان*، ۱۲ (۲۱)، ۲۳۱-۲۶۶. doi: 10.22054/lj.2025.80695.1669

Language Science is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.